

Skatteutskottets betänkande

1999/2000:SkU2

Inkomstskattelagen

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag i proposition 1999/2000:2 om en ny inkomstskattelag (IL). Den nya lagen ersätter 35 skattelagar, främst 1928 års kommunalskattelag och 1947 års lag om statlig inkomstskatt. IL träder i kraft den 1 januari 2000 och skall tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Utskottets behandling av regeringens förslag om slopade stoppregler (se bet. 1999/2000:SkU5, prop. 1999/2000:15) har aktualiserat en justering i lagen (1998:1600) om beskattning vid överlåtelser till underpris. I betänkandet föreslår utskottet en motsvarande justering i IL. Utskottet föreslår i betänkandet också en ändring rörande bestämmelserna om andelsbyten i 15 § lagen (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten och i motsvarande regler i IL.

Moderata samlingspartiet, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna framför i en gemensam reservation krav på en allmän översyn av skattelagstiftningens materiella innehåll och att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till förenklingar.

Propositionerna

Proposition 1999/2000:2

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 1999/2000:2 att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. inkomstskattelag,
2. lag om ikraftträdande av inkomstskattelagen,
3. lag om ändring i miljöbalken,
4. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,
5. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
6. lag om ändring i lagen (1955:257) om inventering av varulager för inkomsttaxeringen,
7. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
8. lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring,
9. lag om ändring i lagen (1963:587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m.m.,

10. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,

11. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,

12. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),

13. lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

14. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,

15. lag om upphävande av lagen (1978:401) om exportkreditstöd,

16. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,

17. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,

18. lag om ändring i lagen (1979:417) om utdebitering och utbetalning av skatt vid ändring i rikets indelning i kommuner och landsting,

19. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),

20. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),

21. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,

22. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,

23. lag om ändring i lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,

24. lag om ändring i lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,

25. lag om upphävande av lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige,

26. lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

27. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt,

28. lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617),

29. lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor,

30. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,

31. lag om ändring i lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg,

32. lag om upphävande av lagen (1989:1035) om särskild insamling av uppgifter från bostadsrättsföreningar m.fl.,

33. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),

34. lag om upphävande av lagen (1990:655) om återföring av obeskattade reserver,

35. lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

36. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,

37. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.,

38. lag om ändring i lagen (1990:692) om upphävande av lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer,

39. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,

40. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),

41. lag om ändring i lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkringar, m.m.,

42. lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.,

43. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
44. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
45. lag om ändring i lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
46. lag om ändring i lagen (1992:701) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa,
47. lag om upphävande av lagen (1992:1352) om återföring av allmän investeringsreserv,
48. lag om upphävande av lagen (1992:1485) om beräkning av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst vid 1994 och 1995 års taxeringar,
49. lag om upphävande av lagen (1993:672) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbeten på bostadshus,
50. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
51. lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,
52. lag om upphävande av lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995–1997 års taxeringar,
53. lag om upphävande av lagen (1993:1540) om återföring av skatteutjämningsreserv,
54. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617),
55. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
56. lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,
57. lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet,
58. lag om upphävande av lagen (1994:760) om inkomstskatteregler vid ombildning av landshypoteksinstitutionen,
59. lag om upphävande av lagen (1994:774) om beskattning av vinstutdelning vid 1995 års taxering,
60. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
61. lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
62. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
63. lag om upphävande av lagen (1994:1852) om beräkning av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster vid 1996–1999 års taxeringar,
64. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
65. lag om upphävande av lagen (1995:1623) om skattereduktion för riskkapitalinvesteringar,
66. lag om upphävande av lagen (1996:725) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus,
67. lag om ändring i lagen (1996:761) om inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek,
68. lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen,
69. lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
70. lag om upphävande av lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997–2001 års taxeringar,
71. lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,

- 72. lag om ändring i lagen (1997:324) om begränsning av skatt,
- 73. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
- 74. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
- 75. lag om ändring i lagen (1998:1620) om beskattning av valutakursreserv,
- 76. lag om ändring i bokföringslagen (1999:000),
- 77. lag om Forskarskattenämnden.

Propositionen innehåller ett förslag till en ny inkomstskattelag. Den ersätter trettiofem skattelagar, i första hand 1928 års kommunalskattelag och 1947 års lag om statlig inkomstskatt.

I lagen har samlats i stort sett alla regler om hur man beräknar underlaget för statlig och kommunal inkomstskatt och om skatteberäkningen.

Syftet med förslaget är att inkomstskattelagstiftningen skall bli överskådlig och språkligt moderniserad. Det är fråga om en omfattande lagteknisk bearbetning. Materialet har redigerats om och bearbetats språkligt. Lagen är indelad i 12 avdelningar med sammanlagt 66 kapitel. Målet med det språkliga arbetet har varit att förenkla meningsbyggnaden och modernisera uttryckssätten.

Förslaget innehåller bara få materiella ändringar. Ändringarna syftar i huvudsak till att undanröja inkonsekvenser eller förbiseenden i tidigare lagstiftning.

Propositionen innehåller också förslag till en ikraftträdandelag.

Propositionen består av tre delar, Del 1 med lagtext och allmänmotivering, Del 2 med författningskommentar och Del 3 med bilagor.

Proposition 1998/99:124 i viss del

Regeringen (Kulturdepartementet) föreslår i proposition 1998/99:124 Staten och trossamfunden bl.a. att riksdagen antar ett i propositionen framlagt förslag till ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. (lagförslag 2.3) och ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) (lagförslag 2.25). Båda lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2000. Propositionen har i dessa delar överlämnats av konstitutionsutskottet till skatteutskottet för lagteknisk samordning (se bet. 1999/2000:KU5). Lagförslagen 2.3 och 2.25 i proposition 1998/99:124 sammanfogas med de i proposition 1999/2000:2 framlagda lagförslagen 2.10 respektive 2.73 med förslag till ändringar i de nyss nämnda lagarna.

Proposition 1998/99:130 i viss del

Regeringen (Justitiedepartementet) föreslår i proposition 1998/99:130 Ny bokföringslag m.m. bl.a. att riksdagen antar ett i propositionen framlagt förslag till ändring i 6 § lagen (1995:1623) om skattereduktion för riskkapitalinvesteringar (lagförslag 2.40). Propositionen har i den delen av lagutskottet överlämnats till skatteutskottet för lagteknisk samordning (se bet. 1999/2000:LU2).

Utskottet behandlar i betänkande 1999/2000:SkU7 proposition 1999/2000:6 Förmånsbeskattning av miljöbilar en ändring i 2 kap. 4 § lagen (1981:691) om socialavgifter (lagförslag 2.7) och en ändring bl.a. i 5 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) (lagförslag 2.12). Utskottet har tillstyrkt propositionen men ansett att den författningstekniska regleringen rörande lagförslagen bör samordnas med de ändringar i samma lagrum som föreslås i proposition 1999/2000:2.

Proposition 1999/2000:9 i viss del

Utskottet behandlar i betänkande 1999/2000:SkU8 proposition 1999/2000:9 Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m. en ändring i 23 kap. 14 § och 58 kap. 18 § inkomstskattelagen (1999:000) (lagförslag 2.16). Utskottet har tillstyrkt propositionen men ansett att den författningstekniska regleringen av förslagen bör samordnas med paragrafernas föreslagna lydelse enligt proposition 1999/2000:2.

Proposition 1999/2000:15 i viss del

Utskottet behandlar i betänkande 1999/2000:SkU5 proposition 1999/2000:15 Slopade stoppregler en ändring i 56 kap. 5 och 6 §§ inkomstskattelagen (1999:000) med ikraftträdande den 1 januari 2000 (lagförslag 2.5). Ändringarna föranleds av en ändring av begreppet fåmansföretag. Utskottet har tillstyrkt propositionen men ansett att den författningstekniska regleringen av förslaget bör samordnas med paragrafernas föreslagna lydelse enligt proposition 1999/2000:2.

Lagförslagen

Med de redaktionella justeringar som följer av vad utskottet ovan anfört om samordning av vissa av lagförslagen i propositionerna 1998/99:124, 1999/2000:6, 1999/2000:9 och 1999/2000:15 får de vid proposition 1999/2000:2 fogade lagförslagen – efter rättelser av några felskrivningar och andra smärre justeringar – de lydelse som framgår av *bilaga* till detta betänkande. Det i proposition 1998/99:130 framlagda lagförslaget 2.40 behandlas nedan under rubriken Lagförslagen.

Motionerna

1999/2000:Sk3 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär utvärdering av inkomsskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Sk4 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en i lagstiftningen förtydligad rätt till avdrag för arbetsrum i bostaden.

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av fortsatt förenklingsarbete,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skyndsamma förändringar i de fall oavsiktliga materiella förändringar skett vid sammanförandet av flera lagar till en inkomstskattelag.

1999/2000:Sk6 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till förenkling av de materiella reglerna i inkomstskattelagen.

Utskottet

En ny inkomstskattelag

Propositionen

Regeringen föreslår (med enstaka undantag) att alla regler om beräkning av underlaget för kommunal och statlig inkomstskatt samt om beräkning av skatten och skattereduktion samlas i en ny inkomstskattelag (IL). Lagen ersätter 35 skattelagar, främst 1928 års kommunalskattelag (KL) och 1947 års lag om statlig inkomstskatt (SIL). De förändringar i skattelagstiftningen som riksdagen beslutat om under tiden som propositionen utarbetats har inarbetats i IL. Den största förändringen därvidlag är de nya reglerna om omstrukturering och beskattning som antogs 1998. IL föreslås träda i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Syftet med reformen är att lagstiftningen skall bli överskådlig och språkligt moderniserad. Avsikten är inte att göra materiella förändringar eller att klara ut oklara frågor i skattesystemet. De materiella ändringar som görs syftar till att undanröja inkonsekvenser eller förbiseenden i den gamla lagstiftningen, och i några fall har domstolspraxis lagreglerats. Regeringen är medveten om risken för att en omarbetning av denna omfattning medför oavsiktliga materiella förändringar och kommer bl.a. därför att noga följa upp och ändra lagen om det visar sig att det har blivit några oförutsedda och oönskade effekter. För att inte försena eller i värsta fall omintetgöra reformen har regeringen i de flesta fall valt att inte genomföra de förslag till förtydliganden eller lagändringar i materiellt hänseende som Lagrådet föreslagit. Det innebär inte att frågorna läggs helt åt sidan. Vissa av dessa förslag är redan föremål för prövning i olika utredningar och andra frågor kommer att lämnas över till nya utredningar.

Motioner

I motion Sk3 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) accepterar motionärerna lagförslaget som sådant och anför att det är bra att lagstiftningen på skatteområdet samlas i en lag som är mer lättillgänglig bl.a. genom att lagen är språkligt moderniserad. Motionärerna anser att den nya lagen måste följas upp och utvärderas samtidigt som lagtexten förenklas. Detta bör ske redan

efter det första beskattningsåret med den nya lagen varefter riksdagen årligen bör föreläggas förslag om förbättringar och förenklingar.

I motion Sk6 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) sägs att förslaget till inkomstskattelag innebär en klar förbättring av skattelagstiftningen som öppnar möjligheter för nödvändiga materiella förändringar i förenklade riktning. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till förenkling av de materiella reglerna.

Även i motion Sk5 av Johan Pehrson och Karin Pilsäter (fp) talas om vikten av ett fortsatt arbete med att förenkla skattelagstiftningen, yrkande 1. Motionärerna anser vidare att det är mycket angeläget att regeringen återkommer till riksdagen i de fall oavsiktliga materiella förändringar skett genom den nya lagen, yrkande 2.

Utskottets ställningstagande

Det nuvarande skattesystemet är mycket splittrat och svårtillgängligt. För skattebetalarna är det förenat med stora svårigheter att med utgångspunkt i lagstiftningen skaffa sig en bild av vilka regler som gäller. Till detta bidrar förutom ett komplicerat sakligt innehåll inte minst att reglerna med tiden till sin omfattning, struktur och språkliga avfattning blivit allt svårare att begripa, vilket givetvis inte är bra.

Utskottet betraktar det nu föreliggande lagförslaget som ett viktigt steg i riktning mot en skattelagstiftning som kan förstås inte bara av specialister. Lagförslaget innebär visserligen ingen förändring vad gäller det sakliga innehållet men i formellt hänseende är förslaget till IL överlägset den nuvarande lagstiftningen. Den föreslagna strukturen och terminologin och den språkliga bearbetningen innebär enligt utskottets mening en viktig förbättring jämfört med dagens regler.

Som anförts i propositionen finns det en risk för att en omarbetning av denna omfattning medför oavsiktliga materiella förändringar. Det är därför viktigt att man noga följer upp och ändrar lagen om det visar sig att det har blivit några oförutsedda och oönskade effekter. Utskottet lägger vidare stor vikt vid vad regeringen anför om att de materiella frågor som berörs i Lagrådets yttrande inte kommer att läggas åt sidan utan räknar med att dessa och andra frågor tas upp i ett fortsatt förenklingsarbete inriktat på skatte-reglernas materiella innehåll. Som framgår ovan är regeringen inriktad på att bedriva det fortsatta arbetet enligt dessa riktlinjer, och utskottet finner därför att sådana tillkännagivanden till regeringen som motionärerna begär inte behövs och avstyrker motionerna Sk3, Sk5 och Sk6.

Utskottet behandlar bestämmelsen i 12 kap. 1 § IL nedan och tar under rubriken Lagförslagen upp behovet av ändringar i förslaget till IL som berör 11 kap. 1 §, 23 kap. 11 §, 42 kap. 2 § och 49 kap. 29 § IL. Utskottet tillstyrker propositionen i övrigt i nu berörd del.

Propositionen

I 12 kap. 1 § IL uttrycks den grundläggande bestämmelsen om avdrag i inkomstslaget tjänst. Här sägs att utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster skall dras av om inte något annat anges i detta kapitel eller i 9 eller 60 kap.

Alltsedan KL:s tillkomst har det funnits en exemplifiering av de utgifter som skall dras av. Enligt 33 § 1 mom. KL får således avdrag från intäkt av tjänst göras bl.a. för "hyra eller annan kostnad för tjänste- eller arbetslokal, för vilken den skattskyldige haft att själv vidkännas utgift". I propositionen föreslås att exemplifieringen tas bort och att i stället de utgifter som det finns särskilda bestämmelser om i KL (t.ex. om tjänsteresor) placeras under egna rubriker. Sådana som enbart exemplifierats (t.ex. om arbetsrum) tas bort.

Motionen

I motion Sk4 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) anförs att det är otillfredsställande att det ingenstans i det berörda kapitlet anges uttryckligen att avdragsrätt föreligger för särskilt anordnat arbetsrum i bostaden. Motionären begär ett tillkännagivande om behovet av en förtydligad rätt till sådant avdrag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inget behov av ett sådant förtydligande av ifrågavarande bestämmelse som motionären föreslår. Lagförslaget är inte oklart på den här punkten och innebär ingen ändring av den gällande rätten till avdrag för arbetsrum. Motionen innebär att man skulle frångå en systematik som utskottet finner ändamålsenlig och enkel. Att i lagtexten särskilt reglera avdragsrätten för arbetsrum och inte samtidigt reglera rätten till andra typer av avdrag framstår också som inkonsekvent. En sådan utbyggnad av reglerna skulle enligt utskottet å andra sidan onödigt tynga lagtexten och därmed strida mot den bärande idén med propositionen. Utskottet avstyrker motion Sk4 och tillstyrker propositionen i nu berörd del.

Lagförslagen**Justering i inkomstskattelagen med anledning av slopade stoppregler m.m.**

Utskottet behandlar i betänkande 1999/2000:SkU5 proposition 1999/2000:15 Slopade stoppregler. Förslaget innebär bl.a. att en förmån av att få förvärva tillgångar till underpris från ett fåmansföretag kan komma att beskattas som inkomst av tjänst om förvärvaren är anställd i företaget medan den i sin helhet kommer att beskattas som utdelning om förvärvaren är en delägare som inte är verksam i företaget. Förmånens storlek utgörs av skillnaden mellan det avtalade priset och marknadsvärdet.

Upphävande av stoppregeln om förvärv till underpris har aktualiserat en justering i lagen (1998:1600) om beskattningen vid överlåtelser till underpris. I de fall en tillgång överlåts till underpris från ett företag för att ingå i en näringsverksamhet som skall beskattas hos förvärvaren medges under vissa villkor undantag från uttagsbeskattning enligt bestämmelser i underprislagen. Om dessa villkor är uppfyllda skall enligt 14 § nämnda lag inte heller utdelningsbeskattning ske hos den som direkt eller indirekt är delägare i det överlåtande företaget. Om förvärvaren är en fysisk person gäller detta dock bara till den del som det skattemässiga värdet understiger marknadsvärdet. I dagens stoppregler för de fåmansägda aktieföretagen finns ett undantag som innebär att beskattning som för intäkt av tjänst inte skall ske när en delägare eller en delägaren närstående person förvärvar egendom till lägre pris än marknadsvärdet från fåmansföretaget under sådana förhållanden att underprislagen blir tillämplig (punkt 14 fjärde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen).

Avsikten är inte att beskattning skall ske i sådana omstruktureringssituationer där underprislagen är tillämplig. Utskottet (se bet. 1999/2000:SkU5) har tagit initiativ till ett tillägg till 14 § underprislagen som klargör att förvärvaren inte skall beskattas i tjänst för skillnaden mellan det skattemässiga värdet och marknadsvärdet, om den avtalade ersättningen är lägre än marknadsvärdet. Om ersättningen understiger det skattemässiga värdet skall han dock beskattas för skillnaden mellan det skattemässiga värdet och ersättningen.

Underprislagen föreslås bli upphävd i samband med att IL träder i kraft den 1 januari 2000. Reglerna om underprisöverlåtelser återfinns i 23 kap. IL. Enligt utskottets mening bör i 11 kap. 1 §, 23 kap. 11 § och 42 kap. 2 § IL införas ett motsvarande klargörande som utskottet föreslagit genom betänkande 1999/2000:SkU5 i underprislagen. Ett förslag till lagtext finns i utskottets hemställan.

Utskottet behandlar i betänkande 1999/2000:SkU8 proposition 1999/2000:9 Vissa punktskatter och tullfrågor, m.m. ett förslag till ändring i bl.a. 18 § underprislagen. Därvid ändras den föreslagna lydelsen på så sätt att i andra stycket orden ”i bankaktieföretaget” byts ut mot orden ”från sparbanken” och att i första stycket orden ”ett företag” skjuts in mellan orden ”person” och ”eller”. Utskottet har beaktat denna ändring vid den ovan redovisade lagtekniska samordningen av den i proposition 1999/2000:9 (lagförslag 2.16) föreslagna ändringen i 23 kap. 14 § IL och paragrafens lydelse enligt proposition 1999/2000:2.

Andelsbyten m.m.

År 1998 infördes särskilda beskattningsregler för att underlätta omstruktureringar inom näringslivet. Lagen (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten ersatte den s.k. strukturregeln i 27 § 4 mom. SIL och reglerna om internationella andelsbyten i lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

I andelsbyteslagen finns bl.a. regler för beräkningen av realisationsvinsten som skiljer sig från vad som normalt gäller vid avyttringar av andelar. Vid

vanliga avyttringar används det genomsnittliga anskaffningsvärdet vid beräkningen av realisationsvinsten. I 14 § andelsbyteslagen finns en turordningsregel för det fall att säljaren vid ett andelsbyte före andelsbytet innehar andelar i det köpande företaget (gamla andelar) eller om han senare köper ytterligare andelar (nya andelar). Enligt paragrafen skall senare avyttringar ske i följande turordning, nämligen gamla andelar, mottagna andelar och sist nya andelar. Av 15 § andelsbyteslagen framgår vidare att vid tillämpningen av genomsnittsmetoden skall andelar som förvärvats vid ett andelsbyte inte räknas såsom tillhörande samma slag och sort som de som köpts före eller efter andelsbytet.

Det har kommit till utskottets kännedom att banker och värdepappersbolag som biträder kunder med realisationsvinstberäkningar har stött på svårbevästrade datatekniska svårigheter på grund av de nya reglernas konstruktion. Det är främst regeln om genomsnittsmetoden i 15 § som i praktiken inte kan hanteras. Bankernas och värdepappersbolagens datasystem klarar inte av att betrakta samma värdepapper som två olika sorter. Det rör sig om ett stort antal värdepapper, vilket gör att de inte heller kan hanteras manuellt.

Den beskrivna problematiken torde i första hand gälla marknadsnoterade andelar. Om regeln upphävs helt kommer det för andelsägare i onoterade företag att öppnas icke avsedda skatteplaneringsmöjligheter. Syftet med införandet av regeln var nämligen enligt proposition 1998/99:15 s. 279 att förhindra att anskaffningsvärdena på mottagna andelar delvis dras av när gamla andelar avyttras i stället för när de mottagna andelarna avyttras och uppskovsbeloppet tas upp till beskattning. Utskottets slutsats är därför att regeln tills vidare inte bör tillämpas på marknadsnoterade andelar. Om det ändå finns ett behov av särskilda regler för dessa när det gäller tillämpningen av genomsnittsmetoden får regeringen återkomma i frågan med ett nytt förslag. Ett förslag till lagtext beträffande andelsbyteslagen och 49 kap. 29 § i IL finns i utskottets hemställan.

Propositionen innehåller förutom förslaget till inkomstskattelag också förslag till en ikraftträdandelag som främst innehåller alla de övergångsbestämmelser till tidigare ändringar i de upphävda lagarna som skall fortsätta att tillämpas. Härutöver innehåller propositionen förslag till följdändringar i ett antal lagar samt förslag om att ett antal lagar skall upphävas.

Lagförslag 2.56 gäller lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer där det föreslås en följdändring i 5 §. En annan ändring i samma paragraf och med samma ikraftträdande – den 1 januari 2000 – föreslås i proposition 1999/2000:4 Vilande förtidspension som bereds av socialförsäkringsutskottet. Skatteutskottet tillstyrker i sak lagförslag 2.56 men överlämnar det till socialförsäkringsutskottet för lagteknisk samordning med förslaget i proposition 1999/2000:4.

Som redovisats i inledningen till detta betänkande har ett lagförslag rörande 6 § lagen (1995:1623) om skattereduktion för riskkapitalinvesteringar flyttats över från proposition 1998/99:130 Ny bokföringslag m.m. (lagförslag 2.40) och överlämnats av lagutskottet till skatteutskottet (se bet. 1999/2000:LU2). Lagförslaget avser en konsekvensändring i samband med införandet av den nya bokföringslagen. Med hänsyn till att hela lagen nu föreslås upphävd (se lagförslag 2.65) finner utskottet att den föreslagna

ändringen i 6 § inte är nödvändig. Utskottet avstyrker följaktligen detta lagförslag.

1999/2000:SkU2

Beträffande proposition 1999/2000:2 i övrigt har utskottet inte funnit anledning till erinran och tillstyrker propositionen i denna del.

Hemställan

1. beträffande *en ny inkomstskattelag*

att riksdagen godtar proposition 1999/2000:2 i denna del och avslår motionerna 1999/2000:Sk3, 1999/2000:Sk5 och 1999/2000:Sk6,

res. 1 (m, c, fp)

2. beträffande *avdrag för arbetsrum i bostaden*

att riksdagen godtar proposition 1999/2000:2 i denna del och avslår motion 1999/2000:Sk4,

res. 2 (m)

3. beträffande *justering i inkomstskattelagen med anledning av slopade stoppregler*

att riksdagen beslutar komplettera inkomstskattelagen i enlighet med vad utskottet anfört,

4. beträffande *andelsbyten*

att riksdagen beslutar att genomsnittsmetoden vid avyttring av andelar vid omstruktureringar skall tillämpas på marknadsnoterade andelar i enlighet med vad utskottet anfört,

5. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen med anledning av propositionerna 1998/99:124 i denna del, 1998/99:130 i denna del, 1999/2000:2 i denna del, 1999/2000:6 i denna del, 1999/2000:9 i denna del och 1999/2000:15 i denna del och vad utskottet ovan anfört och hemställt

dels antar de i *bilaga* till detta betänkande återgivna förslagen till

1. inkomstskattelag med de ändringarna att 11 kap. 1 §, 23 kap. 11 §, 42 kap. 2 § och 49 kap. 29 § erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

11 kap.

1 §

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst skall tas upp som intäkt, om inte något annat anges i detta kapitel eller i 8 kap.

I inkomstslaget tjänst tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

– mervärdesskatt i 15 kap. 6 §, *och*
– återföring av avdrag för utländsk skatt i 16 kap. 18 §.

I inkomstslaget tjänst tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

– mervärdesskatt i 15 kap. 6 §,
– återföring av avdrag för utländsk skatt i 16 kap. 18 §, *och*
– *förvärv av tillgångar till underpris i 23 kap. 11 §.*

Bestämmelser om värdering av inkomster i annat än pengar finns i 61 kap.

23 kap.

11 §

Om tillgången överläts av ett företag, skall överlåtelsen inte medföra att någon *som direkt eller indirekt äger andel i överlåtaren* skall ta upp skillnaden mellan marknadsvärdet och ersättningen *som utdelning*.

Om tillgången överläts till en fysisk person och ersättning inte lämnas, gäller bestämmelserna i första stycket inte för det belopp som motsvarar det skattemässiga värdet av tillgången. Om ersättning lämnas med belopp som understiger det skattemässiga värdet, gäller bestämmelserna i första stycket inte det belopp som motsvarar skillnaden mellan det skattemässiga värdet och ersättningen.

Om tillgången överläts till ett svenskt handelsbolag med fysiska personer som delägare, tillämpas bestämmelserna i andra stycket på dessa personer.

42 kap.

2 §

I inkomstslaget kapital tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

- mervärdesskatt i 15 kap. 6 § och 16 kap. 16 §,
- utgifter för representation i 16 kap. 2 §,
- utländsk skatt i 16 kap. 18 och 19 §§, *och*

- återföring av avdrag för avsättning till ersättningsfond och särskilt tillägg i 31 kap. 21 och 22 §§.

I inkomstslaget kapital tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget näringsverksamhet om

- mervärdesskatt i 15 kap. 6 § och 16 kap. 16 §,
- utgifter för representation i 16 kap. 2 §,
- utländsk skatt i 16 kap. 18 och 19 §§,
- *förvärv av tillgångar till underpris i 23 kap. 11 §, och*
- återföring av avdrag för avsättning till ersättningsfond och särskilt tillägg i 31 kap. 21 och 22 §§.

49 kap.

29 §

Vid tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § skall mottagna andelar inte anses vara av samma slag och sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren.

Om mottagna andelar inte är marknadsnoterade, skall de vid tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § inte anses vara av samma slag och sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren.

2. lag om ikraftträdande av inkomstskattelagen,
3. lag om ändring i miljöbalken,
4. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,
5. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
6. lag om ändring i lagen (1955:257) om inventering av varulager för inkomsttaxeringen,
7. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

8. lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring,
9. lag om ändring i lagen (1963:587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m.m.,
10. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,
12. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
13. lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
14. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
15. lag om upphävande av lagen (1978:401) om exportkreditstöd,
16. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,
17. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,
18. lag om ändring i lagen (1979:417) om utdebitering och utbetalning av skatt vid ändring i rikets indelning i kommuner och landsting,
19. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
20. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
21. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter,
22. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
23. lag om ändring i lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
24. lag om ändring i lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
25. lag om upphävande av lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige,
26. lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
27. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt,
28. lag om ändring i utskökningsregisterlagen (1986:617),
29. lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor,
30. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
31. lag om ändring i lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg,
32. lag om upphävande av lagen (1989:1035) om särskild insamling av uppgifter från bostadsrättsföreningar m.fl.,
33. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
34. lag om upphävande av lagen (1990:655) om återföring av obeskattade reserver,
35. lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
36. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
37. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.,

38. lag om ändring i lagen (1990:692) om upphävande av lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer,
39. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,
40. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
41. lag om ändring i lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkringar, m.m.,
42. lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.,
43. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
44. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
45. lag om ändring i lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
46. lag om ändring i lagen (1992:701) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa,
47. lag om upphävande av lagen (1992:1352) om återföring av allmän investeringsreserv,
48. lag om upphävande av lagen (1992:1485) om beräkning av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomst vid 1994 och 1995 års taxeringar,
49. lag om upphävande av lagen (1993:672) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbeten på bostadshus,
50. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
51. lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,
52. lag om upphävande av lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995–1997 års taxeringar,
53. lag om upphävande av lagen (1993:1540) om återföring av skatteutjämningsreserv,
54. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617),
55. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
56. (utgår; överlämnat till socialförsäkringsutskottet),
57. lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet,
58. lag om upphävande av lagen (1994:760) om inkomstskatteregler vid ombildning av landshypoteksinstitutionen,
59. lag om upphävande av lagen (1994:774) om beskattning av vinstutdelning vid 1995 års taxering,
60. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
61. lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
62. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
63. lag om upphävande av lagen (1994:1852) om beräkning av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster vid 1996–1999 års taxeringar,
64. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
65. lag om upphävande av lagen (1995:1623) om skattereduktion för riskkapitalinvesteringar,

66. lag om upphävande av lagen (1996:725) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus,
 67. lag om ändring i lagen (1996:761) om inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek,
 68. lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen,
 69. lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
 70. lag om upphävande av lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997–2001 års taxeringar,
 71. lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
 72. lag om ändring i lagen (1997:324) om begränsning av skatt,
 73. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
 74. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
 75. lag om ändring i lagen (1998:1620) om beskattning av valuta-kursreserv,
 76. lag om ändring i bokföringslagen (1999:000),
 77. lag om Forskarskattenämnden,
dels antar följande

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid tillämpning av den genomsnittsmetod som anges i 27 § 2 mom. Första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall mottagna andelar anses inte vara av samma sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren.

Föreslagen lydelse

Om mottagna andelar inte är marknadsnoterade gäller följande. Vid tillämpning av den genomsnittsmetod som anges i 27 § 2 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall mottagna andelar anses inte vara av samma sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren.

Denna lag träder i kraft den 31 december 1999. Äldre bestämmelser tillämpas dock på avyttringar som gjorts under år 1999 om den skattskyldige yrkar det.

dels avslår det i proposition 1998/99:130 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1623) om skattereduktion för riskkapitalinvesteringar, (lagförslag 2.40).

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Erik Granström (s), Per Rosengren (v), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Marie Engström (v), Kenneth Lantz (kd), Catharina Hagen (m), Rolf Kenneryd (c), Per-Olof Svensson (s), Desirée Pethrus Engström (kd), Sven-Erik Österberg (s), Matz Hammarström (mp), Bengt Niska (s) och Bijan Fahimi (fp).

Reservationer

1. En ny inkomstskattelag (mom. 1)

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Catharina Hagen (m), Rolf Kenneryd (c) och Bijan Fahimi (fp) har

dels anfört följande:

Som framgår av motionerna Sk3, Sk5 och Sk6 anser vi att det är bra att skattelagstiftningen samlas i en lag och att den blir mer lättillgänglig bl.a. genom en modernisering av språket. Vi saknar emellertid en allmän översyn av det materiella innehållet i skattelagstiftningen, och regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till förenklingar i IL. Det är också nödvändigt att det sker en kontinuerlig utvärdering av lagtexten och att regeringen tar initiativ till justeringar av IL om reformen medfört oavsiktliga materiella regeländringar. Enligt vår mening skall utvärderingen göras redan efter det första beskattningsåret, och riksdagen bör också årligen föreläggas förslag om förbättringar och förenklingar. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad ovan anförts.

dels vid moment 1 hemställt:

1. beträffande *en ny inkomstskattelag*

att riksdagen med anledning av proposition 1999/2000:2 i denna del och med bifall till motionerna 1999/2000:Sk3, 1999/2000:Sk5 och 1999/2000:Sk6 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts.

2. Avdrag för arbetsrum i bostaden (mom. 2)

Carl Fredrik Graf, Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin och Catharina Hagen (alla m) har

dels anfört följande:

Dagens arbetsmarknad innebär i allt högre grad att den anställde utför arbete med dator- eller annat kommunikationsstöd i bostaden. Distansarbete blir också allt vanligare. Det är viktigt att lagstiftning och rättstillämpning anpassas efter de nya förutsättningarna. Mot den bakgrunden är det otillfredsställande att bestämmelsen i 12 kap. 1 § IL inte uttryckligen anger att det föreligger avdragsrätt för kostnader i samband med ett särskilt anordnat arbetsrum i bostaden. Bestämmelsen bör förtydligas på den punkten. Vad ovan anförts bör riksdagen med anledning av motion Sk4 som sin mening ge regeringen till känna.

dels vid moment 2 hemställt:

2. beträffande *avdrag för arbetsrum i bostaden*
att riksdagen med anledning av proposition 1999/2000:2 i denna del och med bifall till motion 1999/2000:Sk4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts.

Sammanfattning.....	1
Propositionerna.....	1
Proposition 1999/2000:2.....	1
Proposition 1998/99:124 i viss del.....	4
Proposition 1998/99:130 i viss del.....	4
Proposition 1999/2000:6 i viss del.....	5
Proposition 1999/2000:9 i viss del.....	5
Proposition 1999/2000:15 i viss del.....	5
Lagförslagen.....	5
Motionerna.....	5
Utskottet.....	6
En ny inkomstskattelag.....	6
Avdrag för arbetsrum i bostaden.....	8
Lagförslagen.....	8
Justering i inkomstskattelagen med anledning av slopade stoppregler m.m.....	8
Andelsbyten m.m.....	9
Hemställan.....	11
Reservationer.....	16
1. En ny inkomstskattelag (mom. 1) – m, c, fp.....	16
2. Avdrag för arbetsrum i bostaden (mom. 2) – m.....	16
Bilaga.....	18